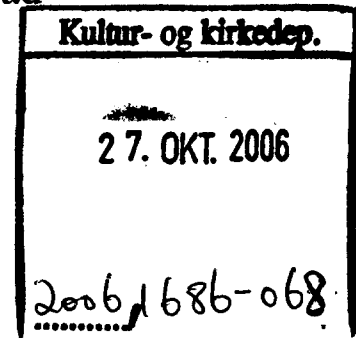

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Det kongelige kultur- og kirkedepartement
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Dato: 18.10.2006

Vår ref: 06/366-11 PTA

Deres ref:

Invitasjon til høring - NOU 2006:15 Frivillighetsregister

Kirkerådet har mottatt utredningen med forslag om opprettelse av et frivillighetsregister.

Kirkerådet ser verdien av at det opprettes et frivillighetsregister og at det vedtas en egen lov om frivillighetsregister, men har en rekke merknader til forslaget.

Kirkerådet er usikker på verdien av et slikt register der en rekke frivillige organisasjoner og enheter tilknyttet den tredje sektor faller utenfor kriteriene for å kunne bli med. Kirkerådet mener det i tilfelle bør vurderes å etablere registeret med to kategorier frivillige enheter/organisasjoner.

Frivillighetsregisteret og Den norske kirke

Kirkerådet finner det oppsiktsvekkende at arbeidsgruppen konkluderer med at "så lenge det gjelder en ordning med statskirke i Norge, er det naturlig å oppfatte kirken som en del av staten i relasjon til frivillighetsperspektivet" (s.29) Begrunnelsen for dette er at "Den norske kirke har en så sterk forankring i og til det offentlige og at formålet bak ordningen med et frivillighetsregister ikke i særlig grad kan underbygge at kirken som sådan gis en registreringsrett i frivillighetsregisteret". Arbeidsgruppen mener statskirkens virksomhet må anses som virksomhet organisert av det offentlige, så lenge det ikke "innenfor" kirken er tale om aktivitetsområder som er organisert som selvstendig rettssubjekt (stiftelse, forening mv.) (s. 27), jf. også § 3 i utkast til lov om frivillighetsregister. (s.54)

Arbeidsgruppen synes videre å mene at Den norske kirkes omfattende frivillige virksomhet også finansieres av det offentlige, bl.a. ved å henvise til kirkeloven § 15. Dessuten anser arbeidsgruppen det "nær sagt som en uløselig oppgave rent lovteknisk å formulere kriterier som holder "den offentlige" siden av statskirkens virksomhet utenfor registeret, mens den "frivillige" siden holdes innenfor." (s.30)

Kirkerådet er for så vidt enig i at grensene mellom det offentlige og det frivilliges ansvar kan være vanskelig å trekke, siden det offentlige på en rekke områder bidrar med tilskudd til det frivillige som kan få virksomheten til å fremstå som langt på vei finansiert av det offentlige, mens for eksempel det omfattende frivillige arbeidet som

gjøres i Den norske kirkes 1300 menigheter, som også er selvstendige rettssubjekter, holdes utenfor. Dette blir etter vår oppfatning en dårlig løsning når en skal etablere et frivillighetsregister, og det virker for enkelt å mene at det rent lovteknisk er en uløselig oppgave å skille mellom den offentlige og den frivillige virksomheten i menighetene siden vi har en statskirke.

Den norske kirke er ingen enhetlig organisasjon som enkelt kan beskrives og avgrenses. Noe forenklet består Den norske kirke av to typer virksomheter:

- På regionalt og sentralt nivå er Den norske kirke en statlig virksomhet som fullt ut finansieres av staten. Dette gjelder bl.a. Kirkemøtet, Kirkerådet på sentralt nivå, og biskopene og bispedømmerådene på regionalt nivå. I tillegg er den lokale prestedtjeneste en del av statens virksomhet, og prestene er statlige tjenestemenn. Det er neppe grunnlag for at denne virksomheten under nåværende kirkeordning skal få noen plass i et eventuelt frivillighetsregister.
- Alt lokalt arbeid i Den norske kirke for øvrig springer ut av soknene, som er egne juridiske enheter. Menighetsrådet og kirkelig fellesråd er organer som opptrer på vegne av soknene. Selv om vi har en statskirkeordning, er det ikke grunnlag for å anse arbeidet som utgår fra menighetsråd og fellesråd som statlig. Det er heller ikke grunnlag for å hevde at dette er kommunal virksomhet. Kirkeloven vedtatt i 1996 innebar en klar juridisk og økonomisk selvstendigjøring av den lokale kirke, fra kommunen.

Kirkeloven pålegger kommunene å finansiere visse typer kirkelige utgifter av arbeidet i menighetsråd og kirkelig fellesråd. Dette benevnes ofte som lovpålagte oppgaver, jf § 15 i Lov om Den norske kirke. Det omfatter i hovedsak drift og vedlikehold av kirkebygg og kirkegård, stillinger knyttet til å gjennomføre gudstjenester og kirkelige handlinger (dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd) og administrative stillinger/utgifter til dette arbeidet. En stor del av menighetsarbeid for øvrig er ikke offentlig finansiert, men baserer seg på frivillig innsats og gaver/innsamlende midler. I nesten hver menighet i Den norske kirke foregår det et omfattende frivillig arbeid som har alle karakteristiske trekk som kjennetegner annet frivillig arbeid.

Dette omfatter bl.a. barne- og ungdomsarbeid, diakoni/omsorgsarbeid, undervisning, samtalegrupper, sorggrupper, kulturarbeid, konsertvirksomhet, besøkstjeneste, sykebesøk, eldretreff, kjøretjeneste, ekteskapssamlinger, dugnadsinnsats, utdeling av menighetsblad, informasjonsarbeid, utvalg, arbeidsgrupper osv. Det samles inn ca 240 mill. kroner hvert år til denne virksomheten. Deler av konfirmantarbeidet er finansiert av det offentlige, og en kan motta noe tilskudd, men svært mye av arbeidet utføres av frivillige, ev. med egenfinansiering fra konfirmantene, for eksempel til turer, leire osv.

Det er derfor etter vår oppfatning rimelig at den omfattende frivillige virksomhet som skjer i Den norske kirkes menigheter får en plass innenfor et frivillighetsregister på linje med andre trossamfunn. Dette vil i hovedsak omfatte den virksomheten som springer ut av menighetsråd og kirkelig fellesråd, og som ikke er omfattet av de bestemmelsene i § 15 i Lov om Den norske kirke.

Formålet med registeret

Arbeidsgruppen antar at det offentlige har detaljert informasjon om virksomheten og at "det neppe [er] noe behov for å bruke et frivillighetsregister som hjelpemiddel i forhold til mulige økonomiske støttetiltak i forhold til kirken" (s.29)

Her er vi etter Kirkerådets mening i kjernen av problemet: hva skal registeret brukes til, og hvilke konsekvenser har det for dem som faller utenfor registeret?

Formålet med registeret er å dekke følgende fire funksjoner:

- *Opplysningsbankfunksjonen* – å forbedre og forenkle samhandlingen mellom frivillig virksomhet og offentlige myndigheter, bl.a. knyttet til sentrale opplysninger om enhetene i forbindelse med søknadssaker.
- *Politikkutformingsfunksjonen* – legge til rette for det offentliges politikk i forhold til frivillig virksomhet og tiltak innen de ulike kategoriene/aktivitetsområdene, bl.a. knyttet til tildelingssaker.
- *Legitimasjonsfunksjonen* – å styrke og bevare grunnlaget for frivillig virksomhet, og synliggjøre aktørene i frivillig arbeid.
- *Forskningsfunksjonen* - å gjennom registrerte data legge til rette for statistikk og forskning omkring frivillig virksomhet.

Kirkerådet har ingen merknader til disse formålene, men finner det svært lite tjenlig dersom viktige sektorer som driver en utstrakt grad av frivillig virksomhet skal utelates fra registeret. Ikke minst vil dette få konsekvenser for nytten og bruken av registeret for det offentlige, for samhandling, frivillighetspolitikk, tildeling, synliggjøring og for forskning.

Videre anser vi det uheldig at en enhet bare kan registreres med en kategori (hovedkategori), siden Den norske kirkes enheter ofte driver mange former for aktiviteter (s.46). Her vil Kirkerådet foreslå at en enhet kan plasseres i en hovedkategori og ev i en bikategori.

Andre tros- og livssynsamfunn og Den norske kirke

At tros- og livssynssamfunn (registrert som selvstendige rettssubjekter) utenfor Den norske kirke gis registreringsrett, ser vi som naturlig, men det må bemerkes at også disse får offentlig tilskudd tilsvarende det Den norske kirke får pr. medlem, og disse midlene kan brukes forholdsvis fritt, mens det offentlige tilskuddet til Den norske kirkes menigheter i hovedsak skal dekke kirkens lovpålagte oppgaver. Det har ikke vært det offentlige ansvar å dekke kirkens frivillige virksomhet. Dersom tilskuddet til Den norske kirke økes, får dette tilsvarende konsekvenser for tilskuddet til de øvrige tros- og livssynssamfunnene.

På mange måter er jo store deler av den virksomheten som trossamfunnene står for sammenlignbar med Den norske kirke. Trossamfunnsloven skal sikre at alle registrerte trossamfunn mottar statlig og kommunale tilskudd som tilsvarer samme beløp pr medlem som det Den norske kirke mottar fra stat og kommune. Dette innebærer at det skal være en økonomisk likeverdig stilling mellom Den norske kirke og andre trossamfunn. Hvis det etableres offentlige ordninger som gir andre trossamfunn enn Den norske kirke bedre økonomiske vilkår, f.eks. gjennom ordninger knyttet til et frivillighetsregister, vil dette medføre en urimelig økonomisk forskjellsbehandling av Den norske kirke sammenlignet med andre trossamfunn.

Opplysninger som skal registreres

Kirkerådet har ingen merknader til kap. 3.7. Omfanget av registreringspliktige oppgaver må forsøkes reduseres og en må unngå dobbeltrapporteringer etc. Vi anser at dersom en blir enige om hva registeret skal brukes til og hvem som skal eller bør registrere seg, dvs. omfanget av enheter, vil en måtte vurdere nærmere omfanget av

slike registreringspliktige opplysninger.

Oppsummering

Etter Kirkerådets mening er det en stor svakhet at registeret ikke i langt større grad tar høyde for at registeret inkluderer den frivillig virksomhet som Den norske kirkes menigheter representerer, og som har vært med på og som fortsatt utgjør en viktig grunnpilar i våre lokalsamfunn og i vårt velferdssamfunn

Med vennlig hilsen

for Gerd Karin Røsæg
ass. direktør

Ole Inge Bekkelund
seksjonssjef